

**"ZAMONAVIY O'ZBEK SHOIRALARI IJODIDA ISHQ-MUHABBAT
TALQINI" (HALIMA AHMEDOVA, ZEBO MIRZO, GULJAMOL
ASQAROVA MISOLIDA).**

Zumrad Masharipova Xorazm viloyati
Urganch Davlat Universiteti
Mustaqil tadqiqotchisi

Annontatsiya:

Istiqlol davri sherlarining katta kopchiligida hamma davrlardagidek muhabbat mavzusi keng ifoda topmoqda. Malumki, ushbu tuyg'uning sarhadlari nihoyatda keng. Shoir oz ishqiy tuyg'usini yaratganga, Vatanga, xalqiga, ota-onasiga, dostiga nisbatan izhor qilishi mumkin. Lekin bularorasida mahbubaga nisbatan muhabbatga bag'ishlangan sherlarning umri uzoq va tasirchan boladi. Haqiqiy muhabbat tuyg'usi bilan yog'rilgan sheriyatning tasir kuchi har narsadan kuchliroq boladi. Bugungi muhabbat haqida bitilalyotgan sherlar ichida mana shu xil quvvatga egalari ham oz emas. Bu asarlarning aksariyati shoiralari va yosh shoirlar tomonidan yaratilayotgani sheriyatimizda ro'y berayotgan evrilishdan dalolatdir.

Kalit so'zlar: O'zbek shoiralari, lirik qahramon, xorlik, gul, tuyg'u.

Kirish:

Lirik qahramon mashuqning tengi emas. Ammo bu muhabbatidan kechishga sabab bo'lolmaydi. Qanchalik xorlik, ezg'inlik, azob ko'rsada, shu gul iforiga maftun u,shu azobnida sevadi, voz kechmaydi. Muhabbat gulini toptashsada, sevishdan to'xtamaydi u. Uni ulg'aytiradi. Shoira qalbi haqiqatda muhabbatga limmo-lim. She'rlari meni o'ziga maftun qiladi, qiziqish uyg'otadi. Aslida she'r insonga ruhiy quvvat, taskin beradi, hatto o'ylantiradi. Uning g'oyaviy ta'siri esa juda kuchsiz Shu otashin dard bilan o'lishni xohlaysan-u, o'lolmaysan chunki, shu tuyg'u bilan tiriksan go'yo. Har tun shu cho'g ustida kuyasan, kuyasan-u har tong qaytadan tug'ilasan. Xuddi Qaqnus misoli. Oshiq qalb shunday yashaydi va ming yillik dardni qalb qo'llarida avaylab asraydi.

Faqat chin yurakdan sevgan insongina barchasiga rozi. Muhabbatga inson ehtiyoj sezadi. Hech qachon eskirmaydigan bu dard har safar yangidan namoyon bo'ladi. Har qanday to'siqdan olib o'tadi, omon saqlaydi.

MUHOKAMA

Shoira ijodida takror va takror ishq mavzusiga murojat qiladi. Shu yo'nalishni kamol toptiradi. Ba'zan she'rlarida o'tmish va hozirgi kun o'rtasidagi xayoliy ko'priikka duch kelasiz. Tungi Samarqand" she'rida u o'tmishga sayohat qiladi va Bibixonim bilan ko'rishadi. Shu bilan birga sizni ham tarix sahnalarida sayohat qildiradi. Yana bir she'rida Alisher Navoiy bilan uchrashadi. Uning ahvolini ko'rib, Hazrat undan hol so'raydi. Shoira ijodida metafora kuchli. Shu she'rning o'zida Yuragimning bir chekkasiga tegib ketsa, qulardi osmon" kabi misralari g'ayotda go'zal tarzda ifodalangan metaforalarga misol bo'la oladi. Uning ijodiga nazar solar ekanmiz, Zebo Mirzayevaning kulib turgan chehrasi emas, qalbidagi otashin ishqni, ko'ksida lovullab yonayotgan yurakni ko'rasiz.

Shoira har tong muhabbat tufayli kuchga to'ladi, hayotga ishtiyoq bilan uyg'onadi. Ammo tun cho'kishi bilan yana ajoblar ichida qoladi. His qildim" she'rida javobsiz sevgiga asira ko'ngil nolasi mujassamdek. Har bir misrada umidsizlik soyasida qolgan umid"ning mahzunligini ko'rasiz:

Ketish yo'qlik edi,
qolmoqlik o'lim.

Behush kalovlanib chiqdim-u, qotdim Eshikka osilib yig'ladi qo'lim.

Bir umr sevgan insoni yonida bo'lishni, sevilishni istagan qahramon ketishga mahkum. Har safar mashuq huzuriga bir olam ilinj bilan tashrif buyurayotgan oshiq o'zi kutgan ilinjni topolmaydi. Qaytadi (go'yo u istagan inson uni istamaydi). Balki, mubolag'a qilayotgandirman, shoira she'rlarida o'zbek qizini muhabbatini ko'rasiz. Axir o'zbek ayoliningda ..Nafasi yetmaydi ..qoling demoqqa".

Zebo Mirzayevani har bir nafasida ishq alanganadi. Buni uning har bir she'rida uchratamiz, takror va takror. Ishq deb atalgan ummonda yolg'iz qayiqchiga, majnunsiz layliga o'xshaydi. U ishqqa kasal bo'lgan. Agar,,Kumush bilan suhbat" she'riga e'tibor bersak, shoira o'zini, oshiq qalbini Kumushga mengzaydi:

Men ham sizdek yor uchun xunxoraman,

Dili vayron, vujudi ming poraman.

Otabegim qaytaring biz yona deb

Qodiriyini topolmay ovvoraman.

Ba'zan baxtni xayollarida topadi, uning qo'llaridan tutadi. Xayoliy ishqning yelkasiga

Shu misralar orqali ham uning qalbiga nazar solishimiz mumkin.

XULOSA

Xuddi atirgul misol suyanadi. Shoira ko'pincha olov obrazi orqali olov qalbini tasvirlaydi. Olamga zohirdagi emas, botindagi nigoh bilan qararak, u naqadar jozibali va rangin. Shoira she'rlari orqali o'z olamini allaqachon yaratib olgan. Uning olami ishq sohillarida joylashgan. Uning uchun muhabbat, sevgi, „Jannat azobidir. Zebo Mirzayeva ijodida shaxsiylik ko'proq kuylanadi. Go'yo u ishq uchun yaralib, butun vujudi ishqqa botirib olingandek. „Sevgi - bu jonimda chirqillagan qush" deb uni ilohiy ekanligini yana bir bor ta'kidlaydi.

Menga juda yoqqan she'ri bu otasi uchun atalgan, „Uni xafa qildim, bora ololmayman" she'ridir. Shoira ota va qiz munosabatini qalamga olar ekan, o'z iqrorini qog'ozga tushiradi. Haqiqatda ota farzand uchun qalqon hamisha. Uning qahrida ham mehr bor. U biz uchun yelkalarida tog'ni ham ko'taradi. Shoira o'z dardi orqali boshqalarni ham o'ylantiradi, bir bora o'zini, o'z vijdonini taftish qildiradi, nazdimda.

Shoira she'riyatda o'z she'rlari orqali dardini yengillashtiradi. Dardlarini, og'riq va azoblarini unutib, hamma-hammasini qog'ozda qoldiradi. Ijodini o'rganar ekanman o'zi bilan uchrashish, dildan suhbatlashish istagi paydo bo'ldi. Inson qiziquvchan-da.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Zebo Mirzayeva, „Ishq Toshkent, „Akademnashr" 2011-y
2. Bahodir Karim Ruhiyat alifbosi" G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi.